

ՆՈՅՆԵՆ ԱՂԱՒՆԻ

ՇԱԲԱԹԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱՌԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԵՒ ԱՌԵՒՏԻՐԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1852

ԹԻՒ 22

ԻՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս որ նախընթաց թերթով յիշեցինք, շաբաթ օր Սեփական Սուլթանը Պէյլէ պարի անուն շոգենաւ հեծնելով Հէապէլի կղզին գնաց, ուր ծովային փոխութեանց կայսերական ուսումնարանի աշակերտներուն հարցաքննութեան հանդէսին ներկայ գտնուեցաւ: Օգոստոսիան ինքնակալ թէ կղզին երթալու և թէ անկէջ դառնալու ատենը յետոյ մէջ խորհարար կայսերական նաւերէն, Վաղըիսցւոց Շարլմէնը նաւէն և ցամաքէն թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեցաւ:

Սեփական Սուլթանը Կիւստանի Սեփական Սուլթանի կայսեր հեծած շոգենաւուն հըրամանատարութիւնը ըրաւ: Եւ շոգենաւուն մէջն էին նաև Բարձրագոյն փոխարքայի, Թնդանօթաձիգ զօրացնախարարը, մեծ սպարապետը, Կայսերական բանակաց հրաւանատարները և վեհատիճան Շէյխ Իւլ խալամ էֆենդին:

Սեփական կայսրը կղզին հասնելով ցամաքը ելնելուն յիշեալ ուսումնարանի աշակերտները ձեռնունին մէկ մէկ ծաղիկով ծամբուն վրայ շարուած, երկու կարգ զօրք ալ նաւամատուցէն մինչև ուսումնարանի դուռը կանգնած, նմանապէս քրիստոնեայ եկեղեցաւանք օգոստոսիան ինքնակալը դիմաւորելու ելած էին, և Կայսեր գալուստը հաղորդեցին միմեքան օրհնութեամբ կը շնորհաւորէին:

Տէրութեան միւս նախարարները և բարձր աստիճանի պաշտօնեայները Սայիֆի շոգենաւով մեծագոր կայսեր շոգենաւուն ետևէն կերթային, որոնց երկուքնալ գոյն զգոյն դրօշակներով զարդարուած էին: Եւ առիթով Բարձրագոյն գուռը շաբաթ օր քոյց էր:

Յիշեալ ուսումնարանի մէջ 118 աշակերտք կան, որոց զանազան ուսմանց և գիտութեանց մէջ ըրած յառաջդիմունները առատագուր կայսեր գոհութեանը արժանի դատուեցան, որ էյի շոգենաւով (աղէկ աշխատեցին) ըսելու բարեհաճեցաւ:

Կիւստանի օր (ընթացիկ հանգէս ըլլալով) տէրութեան նախարարները Կայսերական պալատը գնացին և վեհափառ Սուլթանի Չըրազանի պալատէն Պէյլէ պարի պալատը անցնելու շնորհաւորելով իրենց խոնարհ ահնածութեան հաւատարմութեան երկնակ առիթը ունեցած:

Եւ ինչպէս որ քանի մը ժամանակէ հետէ յատուկ պաշտօնով մը Լանեսա քաղաքէն, ինչպէս որ ժամանակին յիշեցինք, Սեփականի վերջին շոգենաւով Վայրաքաղաքս զարձաւ, իւր խոհանութեանը յանձնուած պաշտօնը յաջողութեամբ կատարելով:

Կարնայ (երդուով) ընդհանուր կառավարիչ Սուստաֆա Օլարիֆի փաշան և Լանատուրի Կայսերական բանակի հրամանատար Սեփական առաջիկայ շաբաթ օր Վայրաքաղաքս պիտի մեկնին իրենց պաշտօնատեղին երթալու:

Կայսերական հրովարտական Տրապիզոնի քաղաքական ժողովոյն նախագահ Լիզնէմ պէյը Սօֆիայի տեղակալ անուանեցաւ: Կիւստանի տեղակալութիւնն ալ կայսեր քափուծիպաշտներէն Սահմուտ պէյին յանձնը վեցաւ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳՂԱՎ. 1 ՕՆՈՍԻՆ 18 յուլիսի:

Քաղաքական նոր դէպք մը չկայ: Բնորոշութիւնները անդադար և շարունակեն, Տէրպիլի կոմսին կողմնակցութիւնը այնչափ անյաջող չեղաւ իր, բայց ընտրողները գրեթէ ամեն տեղ իրենց երեսփոխաններուն սաքանի մը գլխաւոր ինդիկները կը յանձնեն: Ազատ վաճառականութիւն, կրօնից ազատութիւն, պապականութեան ընդդիմութիւն: Եւ վերջին երկու ինդիկները թէպէտ իրարու հակառակ կ'երեւին, բայց կրօնից ազատութեան մը չի գար, կրօնէն, եթէ պապականաց չափէ դուրս արտօնութիւն ինդիկներուն և հաստատեալ օրինաց հակառակ վարուելուն դէմ դրուելու ըլլայ:

Եւ ինչպէս ծովային տեսչութիւնը պաշտօնական ազդարարութիւն մը հրատարակեց, որով կը պատուիրէ որ ասիէ ետքը թէ առաքատաւոր և թէ շոգենաւով նաւերը, կուղէ նաւահանգստաց մէջ խարսխած, կուղէ նաւ քաշելու պարտաւոր, կուղէ մեծին Պրիտանիոյ ծովեղբայր երթուելու թիւն ընելու վրայ եղած ըլլան, քիչերով լապտեր պիտի ունենան:

Եւ անօրինութեան օգուտները յիշելու կարօտութիւն չկայ: Եւ ուրիշ վրայ ձրագ չը գտնուելու պատճառաւ 1845 էն մինչև 1849 ը պայտէքն հինգ տարուան մէջ երեք հազար վաճառու ու չորս առաքատաւոր կամ շոգենաւով նաւեր իրարու հանդիպելով փնասուեր են, որոց 279 ը բոլորովին խորասողեղեր են, 189 ը փոխադար կերպիւ փնասուեր, 686 ը ծանր փնաս կրեր և 1910 ը աւելի թեթեւ փնաս ըրեր են: Եւ նոր կարգադրութիւնը կը յուսացուի որ այս աղէտալի դէպքերը ալ չը պատահին: Օտար տէրութիւններուն ալ նայն կարգադրութիւնը հոռիքի եղաւ և գործադրութեանը հոգ կը տարուի:

Եւ ինչպէս ազգային պահպան զօրաց կազմութեանը վերաբերեալ նորահաստատ օրինադրութեանը տպագրութեամբ հրատարակուեցաւ: Եւ ինչպէս արկութեամբ ետք ժողովելով մինչև հոկտեմբերի սկիզբը կը ձգուեցաւ, և թագուհին մինչև այն ժամանակը այս մասին անօրինութիւն մը պիտի ընէ: Եւ այսին զօրաց թիւը 80,000 ը ըլլալու է, որոց 50,000 ը այս տարի և 30,000 ը եկող տարի պիտի ժողովուրդի կամաւոր զօրագրութեամբ:

Կարօտելոյ մէկ անգամ շնորհուելի ստակը 6 լիւա է, և նշանակեալ ժամանակներուն շարունակաբար վճարուելի ստակը ամիսը 2 1/2 շէն է, որքան տեւելու ըլլայ ինքնակամ զինուորին ծառայութեան ժամանակը: Եւ որ կամաւոր զօրագրուի զինուոր չը իրար գումարուիլ թագուհին ժողովելով կրնայ հըրամայել վիճակաւ զօրաց ընտրութիւնը:

Երեսուն ու հինգ տարին անցուցած մարդիկը ազատ են վիճակաւ ընտրուելէն: Եւ քաղաքի պահպան զօրքը կրթութեան համար տարին մէկ անգամէն աւելի կրնայ ժողովման տեղը կանչուիլ: Օտար տէրութիւններէ յարձակմանը ըլլալու կամ մեծ վտանգ մը պատահելու ժամանակը թագուհին կրնայ ազգային պահպան զօրաց թիւը 120,000 ի բարձրացնել:

Եւ ինչպէս մեծ գեսպան Կոստանդնուպոլիս Սթրաթօրտ Էտրիֆի գերակոմսը 1 Օնոսին հասեր ու ամսոյս 14 ին Տէրպիլի կոմսին հետ տեսութիւն ըրեր է:

Կրսուի թէ Լըրոպական տէրութեանց

կողմէն մեծ ժողով մը պիտի ըլլայ 1 Օնտրա ստակներուն վրայ ըլլալու կարգադրութեան վրայ խօսակցելու համար: մասնաւորաբար Վաղըիս, Տանիմարքայի, Շուէտի, Սպանիոյ և Բորգոնիայի տէրութեանց գործակալները պիտի գտնուին, և ետքէն Կերմանիոյ վիճակներուն ալ հրաւերք պիտի ըլլայ: որովհետեւ նոյեմբեր ամսուն պիտի սկսին վիճաբանութեանց, առ այժմ վիճակադրական տեղ մը պիտի հաստատուի քննութեան տակ ձգուելու նիւթերը պատրաստելու համար:

ԳԱՂՂԱՎ. Փարիզ 19 յուլիս:

Նախագահ իշխանը ամսոյս 17 ին Փարիզէն մեկնեցաւ Վաղըիս քանի մը գաւառները ճանապարհորդութիւն ընելու և մանաւանդ Սթրազպուրի նորահաստատ երկաթուղւոյն բացուելուն հանգէսը կատարելու:

Վաղըիս քաղաքները ժողովրդեան կողմէն ցուցուած սէրը և ուրախութիւնը, և եղած խնձոյքն ու հանգէսները չեն կրնար արժանաւոր կերպիւ նկարագրուիլ:

Հասարակութիւնը ամեն տեղ ուրիշ փարթիւն վրայ Վաղըիս փրկիչն պէս կրնայի և շատերը զայն տեսնելով երջանկութեան վերջին աստիճանը հասած կը կարծեն զիրենք:

Օգոստոսի 15 ին ի յիշատակ մեծ Նափոլէօնի ըլլալու տօնակալութեան օրը մօտեցած ըլլալուն մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին անոր փառաւոր և շքեղ կերպիւ կատարուելուն համար: Յայտնի է յարգոյ ընթերցողաց (ինչպէս որ անցեալները յիշեցինք) որ յիշեալ օրը Նախագահ իշխանի հըրամանաւ Վաղըիս միակ ազգային տօնը պիտի ըլլայ: Շատ դատաւարտեղ խեղճ ընտանիքը կը յուսան, որ աս մեծ տօնակալութեան օրը յանցաւորաց ներողութիւն շնորհուելով իրարմէ զատուած ազգականները և բարեկամները մէկ զմէկ կրկին գտնուելու ուրախութիւնը պիտի ունենան: Վաղըիս լրագիրներն ալ այս մասին գովելի եռանդեամբ բարեխօսութիւններ կրնեն:

Վաղըիս հոգեւորական ժողովքը վեճ ուով մը շատ անիւ գրքեր դատաւարտեց այս օրերս, մանաւանդ Պ. Պոլլէէին պատմութեան և աշխարհագրութեան ընդհանրական բառարկքը, որն որ արդէն համալրարանի ընդհանուր ժողովքով ընդունուած էր:

Եւ հաստատեն թէ Հռովմ գտնուած Վաղըիսական բանակը տարւոյս վերջերը պիտի ելէ Հռովմէն, և կըսուի թէ արդէն Վաղըիս տէրութիւնը այս նիւթի վրայ Վաղըիս տէրութեան հետ խօսելու սկսեցէ:

Պատերազմի նախարարին թոյլտուութեամբ շատ զինուորական գործակալներ Հռովմայ նոր կազմուելու վրայ եղած բանակին մէջ ծառայելու յանձնառու եղած են:

ԱՒՍԴՐԻԱՎ. Իէննա 15 յուլիս:

Ի իննայի մեծ գերդատաններուն մէջ նորէն Լեւոքիոյ Կայսեր ամուսնութեանը խօսք կայ Սթրազպուրի իշխանուհւոյն հետ որ Ժան իշխանին դուստրն է:

Եւ ամուսնութեան դժուարութիւններուն մէկը ան է որ յիշեալ իշխանուհւոյն մեծ քոյրը Նէնովայի դուքսին հետ կարգուած ըլլալով, Սառանիոյ տէրութեան հետ աղգականութիւն և նիդակակցութիւն կրնայ ծագիլ:

Հոռագարիոյ պատերազմին վրայ կ'օրհե-

Թիւերն մինչև Կոստանդնուպոլս շարունակ
կելու է, կրենք:

— Լնդոնի հինգ շաբաթի օր Իլլիւր երկու
յոյն իրարու հետ կատուի մը համար կը
ուշերով մէկը գանակով սպաններ է զմիւսը:
Սարգսապանը խնդոյն կառավարութեան
քը ինկեր է:

— Երբ վիճակագրութեան մը կ'երևի որ
Լոնտոնի մէջ 255,890 տունք և 2,027,488 բը-
նակիք կան:

— Լոնտոնի Պանքայի մէջ օրը միածալ
թուղթէ կազմուած վաթսուս մեծ հատոր
հաշուետու մար կը գործածուի զանազան հա-
շիւներուն արձանագրութեանը համար:

Լս վաթսուս հատորը պատրաստելու հա-
մար (Թուղթը յառաջագոյն ուրիշ տեղէն
պատրաստուած գալով) ութ մարդ, երեք շո-
գեշարժ մեքենայք և երկու ձեռքի մեքենայք
անդադար գործելու վրայ են Պանքայի մէ-
ջ:

Պընձէ տախտակի վրայ կոնուած դրամա-
թուղթին գումարը օրը քան և ութ հազար
հատի կը հասնի, և ասոնց թիւը այնչափ
ճշգրութեամբ կ'իմացուի մեքենայից գործու-
ղութեանն որ մէկ հատ դրամաթուղթ գող-
նալը առանց ձեռք անցնելու անկարելի բան
է:

— Կըլտմբ թէ հոգակաւոր Բարեկէթ-
թին խտրելէն լեզուաւ տետրակ մը հա-
ներ է Բօլէօցուց դէմ Դ պատասխանի Սը-
իկիսթեանն օրոյն Կալթոն պարսաւագրքին:

— Յաւալի որտիւ կըլտմբ թէ Պէպէթի
Գաղղիական ուսումնարանին դաստուաններէն
մէկը որ Յիսուսեան կրօնաւոր մըն էր, ե-
րեկ երեկոյն յիշեալ գիւղի առաջը լողալու
ատեն խեղդուեր է:

— Լսկէ առաջ Սթոքհոլմ քաղաքը Լնդ-
ոնից և Իւլսնտայի ուսմիկ ժողովրդեան
մէջ կրօնական վիճաբանութեան ետքը՝ պա-
տահաճ արհեստներէն թիւեր և սրբապղծու-
թիւնը յիշեցնէ:

Լնդոնի և Իւլսնտայի գրեթէ ամեն լը-
րագիրները երկարօրէն կը խօսին աս ցաւալի
գիւղաւաններուն վրայ, և պապական կողման
մարդիկը թէ քահանայից բերնով և թէ օ-
րագրաց էջերուն մէջ շատ գրգռիչ քարոզ-
ներ և յօդուածներ կը հրատարակեն և Իւ-
լսնտայիներուն վրէժխնդրութիւնը սրելու
կաշխատին: Կառավարութիւնը անխնայ կը
փութայ քննելու անոնց բուն պատճառները
և կը յուսացուի որ անկողմնապահութեամբ
և արգարութեամբ պիտի դատէ:

Հետեւեալ տողերը որ Ֆրիթս լրագրէն
կ'օրինակեմք, բաւական են ցուցնելու թէ
ինչպէս Տուպլինի մամուլը որ Լնդոնացուց
միշտ հակառակ է, (տգետ ամբողջի մը և նը-
մանապէս անկիրթ ժողովրդեան մը մէջ պա-
տահաճ) աս աղէտալի գիւղաւանը Լնդոնի
աղբին ընդհանրաբար նախատինք կը համարի:

«Իստնապէս զուտած եմք Սթոքհոլմի
անողորմ գաղանթութիւններէն, որոնց նմանը
չեմք տեսած մարդկային վատահամբաւութե-
յի յիշատակարաններուն մէջ: Թող միան ուրեմն
աշխարհիս մէջ Դ յուստեանական յիշատակ
յառաջագիտութեան Լնդոնական ազատու-
թեան և Լնդոնական քաղաքականութեան»:

Լնդոն խոհեմական և քրիստոնէական
են Սանչեսթըրի եպիսկոպոսին քարոզն, ու-
րուն մէկ հատուածը Լնդոն լրագրին մէջ կը
կարդամք այսպէս:

«Սեր վրայ գտնուած ծանր պարտաւորու-
թիւնները կատարելու ժամանակին թախան-
ձանօք կաղաչեմք որ չմիանայք կամ մասնա-
կից չըլլաք հասարակաց խաղաղութիւնը վըր-
դովելու հակամիտութիւն ունեցող որեւիցէ
բաղմուտեան կամ ժողովույ մէջ, ոչ միայն
հիմայ՝ հապտ նաև աղբային խորհրդարանի
անդամները ընտրութեան ժամանակն ալ: Լը-
յորդորեմք ձեռն նաև որ կրօնական խնդրոց
վրայ բարկութեամբ և կրիւք հակաձառութիւն
հեռանայք, ձեր հպատակակիցներուն հետ
միշտ քաղցրութեւ և մարդասիրութեամբ վար-
ուիք, և մանաւանդ անոնց հետ որ կրօնիւք

ձեղմէ կը տարբերին, ձեր ընդհանուր վար-
մունքովը սպացուցէք թէ մեր կրօնը կը դա-
տապարտէ ամեն տեսակ ոխակալութիւնը և
չարակամութիւնը, և իւր անդամներէն կը
պահանջէ հեղութիւն, թշնամանաց ներուժն
և թագաւորութեան օրինացը կատարեալ
հնազանդութիւն:»

— Լոնտոնի թղթատարական կառավարու-
թեան հաշուեցուցակէն կը տեսնուի որ Լնդ-
ոնի մէջ անցած տարի նամակատունը արու-
ած նամակներուն թիւը 360,647,187 հատի
հասեր է, ասոնց տուրքը միայն մէկ Բէնիի
(18 կամ 20 փարա) ինուցած ըլլալուն հա-
մար: Եւսթինթաց տարին տուրքը աւելի ըլ-
լալով՝ միայն 75,907,572 հատ եղեր էր:

— Հոգեշարժ նուարկութեան Լրեւելեան
և Թերակղզեան ընկերութիւնը մեծ շոգեշա-
ւեր շինել տալու կարգադրութիւններ ընե-
լու վրայ, որպէս զի 30 կամ 32 օրուան մէջ
Լնդոնի ծովեզերքէն Կալթաթա երթալ կարե-
լի ըլլայ:

Սթոքհոլմի Երեւելեան մեքենայգործը յիշ-
եալ ընկերութեան ժողովոյն մէջ յայտնեց թէ
նաւերը այնպէս կարելի է շինել որ ժամը 17
կամ 18 մղոն երթան և բոլոր ճամբան պէտք
եղած ածուխը և ուրիշ հարկաւոր նիւթերը
կարենան տանել և տեղը հանդիպելու կա-
րօտուի չունենան: Եւ նաւերը երկաթի պիտի
ըլլան և մեծ անիւներ ու լայն պտուտակ (ե-
լիս) ունենալու են: Եւ կերպով Գաղղիոյ
Հալլին նաւահանգիստէն Լոնդոնի Կիւս-
Լօրի քաղաքը հինգ վեց օրուան մէջ պիտի
երթնուի:

— Լնդոնի մէջ այս տարի յունուարի 1
էն մինչև յունիսի 26 ը երկաթուղիներէն առ-
նուած ստակը 6,924,089 լիւայի հասեր է, այ-
սինքն 1,094 լիւա մէկ մղոնին, և նոյն օրը
վերջացած շաբաթուն մէջ բոլոր երկաթու-
ղիներուն արդիւնքը 307,569 լիւա էր, այսին-
քն շաբաթը մէկ մղոնին 46 լիւա: Եւսթին
մեծ գումարներէն յայտնի է, թէ երկաթու-
ղիներուն միջոցաւ անցուղաւոր ինչքան ըն-
դարձակ է Լնդոնի մէջ. բայց մէկ անգամ
այդ անձուգարձէն կամ այլ և այլ քաղաքաց
բնակիչներուն իրարու հետ շարունակ և դիւ-
րին հաղորդակցութեան յառաջ եկած թէ
նիւթական և թէ բարոյական օգուտներուն
հաշիւը փնտռուելու ըլլայ՝ չափը չգտնուի:
Եւսթին փոխ չտեսնանք Օսմանեան ընդար-
ձակ տեղութեան մէջ ալ երկաթուղեաց
հաստատութիւն: Լնդոնի միջոցաւ հեռաւոր
ներքին երկիրները ծովեզերքայ քաղաքներուն
մօտենալով՝ բերրի բայց դեռ անմշակ հողերը
կը մշակուին և առատ բերքը դիւրութեամբ
վաճառուողի կը գտնեն, ուստի և հարստու-
թեանց մշտադատ աղբիւր մը կը բացուի:

— Հարլաններ շոգեշաւեր օր Թարափեա
գացած էր, շաբաթ օր մայրաքաղաքէս պի-
տի մեկնի:

— Պարսկաստան գնացող Օսմանեան դես-
պան Լհմէտ Վէֆէր Էֆէնտին Բամազանի 15
ին Երզրում հասեր է:

— Լոնդոնի կիրակի օր Պէյլիւք տէրէի
թախեմ ամենայն աղբաց աղբատներուն օդ-
տին համար պարահանդէս (պալո) պիտի ըլ-
լայ: Սէկ պիլեթթան (անձագիրը) որով մէկ
մարդ, և երկու կին կրնայ մտնել քառասուն
ղուռուշէ, և կրնայ տոացուիլ Երամեան
Կարուպետ աղայէն և Սիսաքեան Վարդերես
աղայէն:

— Լոնդոնի մէջ հրատարակուած հաշի-
ւէ մը կ'իմացուի որ Սիսաքեալ Կահանայ
թղթատուներէն ելած նամակներուն թիւը, ա-
ռանց Բալթիֆօրնիայի նամակները համարելու,
82,252,735 հատի կը հասնի. ասոնցմէ 19,207,
471 թուղթերը աղատագրեալ են, այսինքն
ճամբու ճախքը վճարուած է:

— 1851 թուականէն սկսելով Կալթիֆօրնի-
այէն դուրս ելած թէ կտոր և թէ փոշի ոսկ-
ւոյն արժէքը ընդ ամենը 408, 114, 425, ֆը-
րանքի կը հասնի այսինքն 1836 ու կէս միլիոն
Օսմանեան դահէկան:

— Սպանիոյ մէջ բժիշկներուն վարձքը չա-
փաւոր է, այսինքն վաճառականէն երկու ֆէն

(36 կամ 40 փարա) ազնուականէն տասը ֆէն
(4 1/2 կամ 5 զուռուշ) և աղքատէն ոչինչ:
Բանի մի ազնուական անձինք բժշկի մը տա-
րեկան 16 շին (88 զուռուշ) վարձք տալով՝
իրենց և ընտանեաց հիւանդութեան ժամա-
նակը այցելութիւն ընելու կը պարտաւորեն
զայն: (Կըպ)

Լրանի թէ Սարաքաղաքիս բժիշկները
սպանիայիք ըլլային կամ անոնց պէս չափաւոր
վարձուք բաւականային:

— Իրուսիոյ թագաւորը և Ռուսիոյ Կայ-
սերուհին Բօպլէնց գանուած ժամանակին
ընդունած զանազան մեծարանքներուն մէջ,
մատաւաճուէ մը մէկ հատ երշիկ (սուճուք) ըն-
դունեցին որ 13 սաք երկայն էր, մէկ ծայրը
խողի գլուխ մը կար և 120 լիպրա կը կշռէր:
Եւ տարօրինակ երշիկը Կայսերուհեոյն, թա-
գաւորին և պաշտօնէից ծիծաղանացը առիթ
եղաւ:

— Ռուսիոյ Կայսերուհին Բօպլէնցի մայր
Լիւկեզեցոյն շինութեան աւարտմանը համար
330,000 ֆրանք շնորհեց:

— Ուրբաթ օր Լոնդոնի դեսպան Սի-
թըր Սարը Սան Լաչինթօ շոգեշաւու Սա-
րաքաղաքէս մեկնեցաւ Լիւթէք երթալու ինչ-
պէս որ անցեալները յիշեցնէ:

— Գաղղիոյ դեսպանատան առժամանակ-
եայ գործակաւոր Սօսիէօ Սպալմիէն այսօր
Սարաքաղաքէս կը մեկնի Փարիզ և անկէց
Լիւթէքսանդրիա իւր պաշտօնատեղին երթա-
լու:

— Փարիզի մէջ օրը 500,000 ֆլորին սա-
ւոյց կը գործածուի, օգին ջերմութե պատ-
ճառաւ:

— Գաղղիոյ Սէն Սարթէն վիճակին քա-
ղաքացիները գինեւորներու և սրճանոցնե-
րու տէրերու հրամայեց որ կիրակի և ուրիշ
օրինքը հաստատուած տօներուն օրերը խա-
նութիւն չբանան Լիւկեզեցական արարողու-
թեանց ժամանակը: Սէն Սարթէնի բնակիչ-
ները Լիւթի լրագրին մէջ նամակ մը հրատա-
րակելով կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քաղա-
քը եկեղեցական արարողութիւնները ինն
ժամ կը տևեն ամօրերը:

— Գաղղիոյ մէջ ընդ ամենը հինգ միլիոն
շուն կայ եղեր թէ տէր ունեցող և թէ փո-
ղոյնները անձնիչխան պտուտող, բայց այս
վերջինները միայն հինգ հարիւր հազարի չափ
ըլլալով՝ նոր տառապիւղած հարկը անոնցմէ
ստանալը անկարելի ըլլալուն համար՝ անդա-
դար կը բռնուին ու բանտ կը դրուին, և
մէկ ծայրէն կըսպաննուին:

— Փարիզ մարդուն մէկը 6000 ֆրանքից
ծրար մը կորուսեր էր ճամբուն վրայ. խեղճ
արհեստաւոր մը զայն գտնելով կրտսնի տիրու-
ջը կուտայ, թէպէտ և բարեկամին մէկը կը
խրատէ որ պահէ: Տէրը արհեստաւորին հա-
մատութեանը փոխարինելու համար շնորհա-
կալութեամբ 150 ֆրանք կուտայ, որն որ խեղ-
ճը շուղելով մը ընդունելու ստիպուելցաւ և
ըսաւ «Գոնէ աս ստակը խղճիս վրայ ծանրու-
թիւն մը չըլլար, ինչպէս պիտի ըլլար սիրով
չըգիտնալովը 6000 ֆրանքը պահելու ըլլայի
նէ:»

— Փարիզ կին մը երկու երեսով և մէկ
մարմնով աղջիկ մը ծներ է, որն որ բժշկա-
կանութեան շիմարանը յանձնուեցաւ:

— Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ 1851
ին գտնուած հիւանդները 84,970 հոգի էին,
որոց 69,944 ը մայրաքաղաքին մէջէն 13,173 ը
չըլլալայ վիճակներէն և 1,813 ը զանազան գա-
ւառներէն եկած և միայն 40 ը օտարական
էին: Իսկ տարեկան ծախքը 3,642,733 ֆրանք
կամ 32 հազար քսակ օսմանեան դահէկանէն
աւելի եղեր է, որ հիւանդ գլուխ օրը ութ
ղուռուշի մօտ կընէ:

— Լոյն մայրաքաղաքի հիւանդանոցներուն
մէջ 1851 տարուան վերջը 17,160 անկողին
կայր, որոց 7,182 ը ծերոց և պառաւանց հա-
մար են:

ՏԵՆԸՐ ԼԸՍԳՐԱՅՍ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԿԱՍԵԱՆ — ՍԱՀԱՅ ԱՊՐԵՍԵԱՆ

Լնդոնի Թարգմանապան Բարթոլոմէյ Պրան:

Կ. ՊՈԼԻՍ Ի ՏՊԱԼԱՆԻ ԵՕԶԱՆԱՌԻ ՄԻԿԱԵՆՏԻՍԵԱՆ